

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені Василя
Стефаника»

Протокол від «01» березня 2017 р. № 2
Голова Вченої ради проф. І.С.Цегельця

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА БАКАЛАВРА

Галузь знань

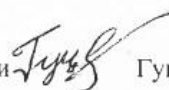
01 Освіта

Спеціальність

014 Середня освіта (географія)

ВНЕСЕНО

Кафедрою географії та природознавства
протокол від «14» 02 2017
№ 7

Завідувач кафедри Гуцуляк В.М.

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою факультету природничих наук
Протокол від «16» 02 2017
№ 4

Голова вченої ради Кланічка В.М.

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказ ректора від «01» 03 2017
№ 2

ВВЕДЕНО У ДІЮ З «01» 03 2017
Навчально-методичний відділ

Начальник

 Запухляк Р.І.

ПРОЕКТНА ГРУПА

Керівник (гарант):

Гілецький Й.Р., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри географії і природознавства ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Члени групи:

Гуцуляк В.М., доктор географічних наук, професор кафедри географії і природознавства ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Закутинська І.І., кандидат географічних наук, доцент кафедри географії і природознавства ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

м. Івано-Франківськ, 2017

Освітньо-професійна програма

Бакалавр	
Обов'язковий блок	
Тип диплому та обсяг програми	Диплом бакалавра, 240 кредитів ЄКТС
Вищий навчальний заклад	ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», факультет природничих наук, кафедра географії та природознавства
Рівень програми	FQ – ENEA – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, НРК – 6 рівень
A	Мета (цілі) освітньої програми: фундаментальна та спеціальна теоретична та практична підготовка бакалаврів у предметній галузі
B	Характеристика програми
1	Назва галузі знань та спеціальності 01 Освіта, 014 Середня освіта (географія)
2	Фокус програми Акцент на інноваційні підходи щодо вирішення науково-практичних проблем в контексті підготовки майбутнього вчителя основної та старшої школи.
3	Орієнтація програми Освітньо-професійна Програма ґрунтується на загальновідомих наукових результатах із врахуванням сьогоденного стану освіти та географії, орієнтує на актуальні спеціалізації, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра: географа, фахівця з географії, вчителя географії.
4	Особливості програми Міждисциплінарна підготовка фахівців з географії. Виконання програми дозволяє студентів сформувати професійні компетентності у науково-дослідній роботі, управлінні освітнім процесом; опанувати методологію і основні принципи організації наукових досліджень. Здобути вміння і навички у галузях роботи з науково-технічною інформацією, планування географічної освіти.
C	Складові професійної компетентності
	Загальні
	Аналіз та синтез (C1). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання освітніх та наукових проблем.
	Дослідницька (C2) - здатність проведення досліджень на відповідному рівні, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	Проектувальна (C3) - здатність застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності, орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.
	Комунікаційні навички (C4) - володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями, їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного розв'язання педагогічних конфліктів, володіння мовленнєвим етикетом; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань, оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів основної і старшої школи.
	Популяризаційні навички (C5) - вміння спілкуватися із нефхівцями, певні навички викладання, роботи зі ЗМІ.

	Етичні установки (С6) – здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках з дорослими й дітьми на основі загальнолюдських і національних цінностей, норм суспільної моралі та дотримуватися принципів педагогічної та наукової етики.
	Інструментальні (С7) Готовність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземними мовами у науковій і педагогічній діяльності. Здатність планувати і розв'язувати задачі власного професійного і особистого зростання.
	Діагностична(С8) – володіння філософськими знаннями, теорією та методологією (підходами, принципами і методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз соціальних і природних об'єктів, здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання освітніх проблем нестандартними способами.
	Інформаційно-аналітична (С9) – здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття рішень у сфері освіти; формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті управлінського завдання або проблеми, що вирішується.
	Глибокі знання та розуміння (С10) – здатність визначати напрями власної професійної діяльності, проектувати її на основі особистісно орієнтованого підходу; здатність аналізувати географічні об'єкти і процеси як природного походження, так і антропогенні, з погляду фундаментальних принципів і знань природничих наук, а також на основі відповідних методів.
	Розв'язання проблем (С11) – здатність розв'язувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів.
	Обчислювальні навички (С12) – здатність використовувати відповідне програмне забезпечення (мови програмування, пакети) для картографування природних, суспільних явищ і процесів та педагогічних досліджень.
	Ерудиція в галузі (С13) – уміння застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності.
	Здатність до самонавчання (С14) – здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті знання, уміння ефективно використовувати спадщину світової та вітчизняної педагогіки, зокрема й народної.
D	Результати навчання
1	Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень (С4, С6, С13).
2	критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі (С1, С3).
3	здатність продемонструвати знання основ професійно-орієнтованих дисциплін спеціальності в галузі організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі та ВНЗ (С2, С5, С6, С12).
4	вміти виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою (С3, С4, С7).
5	Вміти орієнтуватися у чинній законодавчо-нормативній базі з питань педагогіки та методики викладання (С1, С8, С9).
6	Знання основних принципів і положень теоретичної, фізичної, суспільної та конструктивної географії (С3, С8, С10).
7	вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійно-педагогічних ситуацій (С1, С11).
8	здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання освітніх проблем нестандартними способами (С1, С11).
9	Знання основних правил організації польових і камеральних досліджень із школярами, найбільш вживаних методів дослідження розвитку географічної освіти (С2, С11).
10	Вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійних ситуацій (С9, С14).
11	Вміти виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою (С2, С4).
12	вміти застосовувати професійно профільовані природничо-наукові знання і практичні уміння і навички, які є теоретичними основами побудови змісту природознавчого матеріалу відповідної освітньої галузі основної і старшої освіти; (С1, С10, С14)
13	Здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання наукових проблем і ситуацій, ефективного їх розв'язання нестандартними способами (С1, С11).

14	Здатність організувати свою робочу програму під час останнього навчального року самостійно, як це визначено для підготовки до колоквиуму в магістерській роботі, за власної ініціативи брати участь у робочих групах, фіксуючи ці дії в своєму портфоліо (С11, С14).		
15	вміти ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом основної і старшої загальної освіти (С11, С9, С13)		
16	вміти актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, уміння, установки, стратегії і тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами. (С4, С1, С13).		
17	здатність до організації виховного процесу в шкільних та позашкільних закладах освіти (С3, С15)		
18	Здатність самостійно створювати наочні матеріали з використанням ПК, картографічні матеріали з метою оцінки, моделювання та прогнозування у шкільній географічній освіті (С8, С14)		
E	Перелік навчальних дисциплін та їх анотації**		
1. Цикл загальної підготовки			
1.1.Обов'язкові дисципліни			
	Кредити ЄКТС		
	Семестр		
О1	Історія України	3	1
О2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	3
О3	Історія української культури	3	4
О4	Філософія	3	5
О5	Фізичне виховання		
Вибіркові дисципліни			
В1	Політологія	3	7
В2	Безпека життєдіяльності та цивільний захист	3	1
В3	Фізична географія України	3	7
В4	Економіка	3	5
В5	Маркетинг	3	5
В6	Менеджмент	3	5
В7	Екологія	3	5
В8	Історична географія	3	2
В9	Географія сільських поселень	3	2
В10	Основи підприємництва	3	2
В11	Географія релігій	3	2
В12	Релігієзнавство	3	2
В13	Етика	3	2
В14	Естетика	3	2
В15	Соціологія	3	2
Обов'язкові дисципліни			
О6	Метеорологія і кліматологія	3	1
О7	Картографія з основами топографії	6	2
О8	Фізика з основами геофізики	3	1
О9	Хімія з основами геохімії	3	1
О10	Біогеографія	3	5
О11	Загальне землезнавство	6	1
О12	Методика викладання географії	12	5-6
О13	Іноземна мова (англійська)	9	2-3
О14	Іноземна мова (перша)	6	1
О15	Регіональна суспільна географія світу	6	7
О16	Фізична географія материків і океанів	9	4
О17	Основи суспільної географії	6	2
О18	Ландшафтознавство	3	4
О19	Вища математика з основами математичної статистики	3	1
О20	Геологія	3	1
О21	Інформатика та географічні інформаційні системи і технології	3	4
О22	Психологія	9	4
О23	Педагогіка	9	3

O24	Фізична географія материків і океанів	6	4
O25	Палеогеографія	3	4
O26	Сучасні освітні технології	3	5
O27	Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти	3	3
O28	Літня педагогічна практика	6	6
O29	Курсова робота з ландшафтознавства	3	4
O30	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	3	6
O31	Курсова робота з дисциплін спеціалізації	3	7
O32	Виробнича цільова педагогічна практика в школі	9	8
O33	Атестація	3	8
Вибіркові дисципліни			
V16	Соціально-економічна географія України	6	7
V17	Географія світового господарства	3	7
V18	Географія населення	3	2
V19	Основи організації наукових досліджень в географії	3	7
V20	Геоморфологія	6	3
V21	Політична географія	6	8
V22	Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства	3	5
V23	Географія виробничої сфери і транспорту	6	5
V24	Географічні задачі та методика їх розв'язування	3	3
V25	Ботаніка і зоологія	6	6
V26	Загальна біологія	6	5
V27	Анатомія і фізіологія людини	6	8
V28	Методика викладання біології	6	8
V29	Генетика	3	7
V30	Гуманістична географія	6	6
V31	Етногеографія	6	8
V32	Ґрунтознавство з основами геології	3	5
V33	Географія розміщення продуктивних сил	6	5
V34	Методика краєзнавчо-туристичної роботи	3	3
V35	Позашкільна робота з географії	6	6
V36	Краєзнавство і туризм	6	5
V37	Рекреаційна географія	6	8
V38	Фізична географія Українських Карпат	6	8
V39	Сталий розвиток регіону	3	7
V40	Статистичні методи в географії	6	6
Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами (модулями) та результатами навчання (компетентностями)			
Матриця зв'язків подається в окремій таблиці (таблиця 1)			
G	Форми організації та технології навчання		
-організаційні форми: <i>колективне та інтегративне навчання тощо</i> ; -технології навчання: пасивні (<i>пояснювально-ілюстративні</i>); активні (<i>проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні саморозвиваючі, позиційне та контекстне навчання, технологія співпраці</i>) тощо.			
H	Форми та методи оцінювання результатів навчання		
- <i>види контролю</i> : поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. Система методів оцінювання складається із двох видів контролю: поточного та підсумкового. Поточний контроль включає: -тестування - така форма контролю дозволяє перевірити підготовку студентів до кожного заняття; проводиться регулярно на вибірковій основі; -творчі завдання - проводиться з метою формування вмінь і навичок у студентів практичного спрямування, формування сучасного наукового мислення, вміння приймати відповідальні та ефективні рішення; -самостійна робота - така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати самостійно; -індивідуальна науково-дослідна робота студентів (презентації дослідно-проектних робіт, звіти про розробку наукових проектів, звіти про практику, контрольні роботи, курсові роботи) - проводиться протягом семестру з метою отримання практичних навичок та умінь щодо використання та опрацювання наукових джерел, написання статей, тез, оформлення звітів, розробка презентаційного матеріалу, використання теоретичних та емпіричних методів дослідження.			

	<p>Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/ заліку (за сумою накопичених протягом вивчення дисципліни балів), який спрямований на перевірку знань студентів.</p> <p>Протягом вивчення дисципліни студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> -систематично відвідувати заняття; -вести конспекти лекцій, практичних і семінарських занять; -приймати активну участь в роботі на практичних і семінарських заняттях; - оформляти звіти до лабораторних робіт; -виконувати тестові завдання; -виконувати індивідуальні семестрові завдання. <p>-форми контролю: усне та письмове опитування, тестовий контроль, захист лабораторних робіт, захист індивідуальних робіт, доповіді на семінарських заняттях, підсумкова атестація – захист магістрської роботи.</p> <p>-оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою - (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно з можливістю повторного складання”, “незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни”) і вербальною - (“зараховано”, “незараховано з можливістю повторного складання” та “ незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни”).</p>
Рекомендований блок	
I	Вимоги до вступу та продовження навчання
	<ul style="list-style-type: none"> - заява на ім'я ректора університету; - документ державного зразка (оригінал) про раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень, на основі якого здійснюється вступ, і додаток до нього. - фахові вступні випробування: <ol style="list-style-type: none"> 1) комплексний іспит з географії; 2) іноземна мова.
J	Вимоги до вступників
	<ul style="list-style-type: none"> -бажання працювати в науково-дослідних закладах та закладах освіти; -бажання працювати в бюджетній сфері; -інтерес до географії та інших природничих дисциплін; -готовність здійснювати наукові дослідження та формувати їх результати; -бажання будувати кар'єру в освітній та науковій сфері.
K	Підтримка студентів (система тьюторства, гранти тощо)
	Система кураторства академічних груп, міжнародні програми обміну та академічної мобільності студентів
L	Соціально-економічне та інформаційно-технологічне забезпечення освітнього процесу
	Стипендіальне забезпечення, забезпечення гуртожитком, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у вирішенні проблемних ситуацій
	Підтримка студентів з особливими потребами, медичні та консультаційні послуги, профорієнтаційні послуги
	Інформаційний пакет спеціальності
	Бібліотека: <ul style="list-style-type: none"> -ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання онлайн-ресурсів та баз даних; -інформаційне забезпечення студентів, які працюють над проектами та дипломами; -консультування працівниками бібліотеки
	Навчальні ресурси: <ul style="list-style-type: none"> -довгострокові і короткострокові позики книг, доступ до онлайн-ресурсів, міжбібліотечні позики, відеотека; -продовження терміну позики та бронювання книг онлайн; -доступ до електронних журналів; -доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; -доступ до електронного навчального середовища Moodle; -технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу
	Академічна підтримка - консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних траєкторій
	Персональне консультування
M	Працевлаштування та продовження освіти
1	Працевлаштування
	Фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу (за ДК 003:2010):

	<ul style="list-style-type: none"> - 2340 Учитель основної і старшої школи з інклюзивним навчанням - 2442.2 Географ - 2442.2 Географ (фізична географія) - 2442.2 Географ - 2442.2 Географ (політична географія) - 2442.2 Географ (фізична географія) - 2359.2 Організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми
2	Продовження освіти
	Навчання за програмами: 7 рівня НРК, другого циклу FQ-EHEA та 7 рівня EQF-LLL
N	Механізм внутрішнього забезпечення якості вищої освіти
	<p>Моніторинг та оцінювання якості викладання, навчання, системи оцінювання навчальних досягнень, навчальних планів та освітніх стандартів.</p> <p>анкетування студентів щодо якості навчальних дисциплін; щорічні звіти з моніторингу; періодичне оновлення освітньої програми; програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу; щорічне рейтингове оцінювання професорсько-викладацького складу; періодичні аудиторські перевірки університету Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти; постійний моніторинг прогресу магістрантів; перевірка процесу проведення підсумкового контролю спеціальними комісіями; повторне оцінювання щонайменше 80 % робіт; моніторинг статистики працевлаштування випускників.</p> <p>Комісії, відповідальні за моніторинг та оцінювання якості навчання: Комісія науково-методичної ради факультету з питань якості освітнього процесу; Постійна комісія Вченої ради університету із забезпечення якості вищої освіти; Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.</p> <p>Забезпечення зворотного зв'язку студентів щодо якості викладання та їх навчального досвіду відповідальні особи кафедр по роботі з випускниками; оцінювання якості викладання навчальних дисциплін магістрантами; вихідне анкетування щодо якості програми; неформальні зустрічі та соціальні контакти зі магістрантами; участь магістрантів у проектуванні змісту освітніх програм.</p> <p>Пріоритети підвищення кваліфікації викладацького складу використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі; стажування за кордоном та співпраця із зарубіжними вищими навчальними закладами; система рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу; участь у міжнародних методичних і наукових семінарах, конференціях, симпозіумах; висвітлення наукових і методичних результатів та досягнень у фахових міжнародних наукометричних виданнях; навчання в аспірантурі та докторантурі; відповідність рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам; установлення мінімальних вимог до наукових здобутків кандидатів на посади викладачів; наставництво молодих викладачів та викладачів-стажерів.</p> <p>Індикатори якості освітньої програми показник відсіву (відрахування) студентів за період навчання за програмою; відгуки незалежних внутрішніх і зовнішніх експертів щодо якості програми; рівень сформованості професійних компетенцій і важливих якостей особистості; показник працевлаштування випускників за фахом; акредитація освітньої програми незалежною міжнародною агенцією.</p>

При створенні цієї програми були використані такі джерела :

Закон України “Про вищу освіту” та інші нормативно-правові документи України в галузі вищої освіти;

Стандартизовані описи предметних галузей вищої освіти у сфері природничих наук;

Розроблення освітніх програм: метод. рекомендації Академії педагогічних наук України / В. М.

Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова; за ред. В. Г. Кременя. - К. : ДП „НВЦ “Пріоритети”, 2014. - 108 с.;

Теоретико-методичні засади розроблення освітніх програм: Методичний посібник / Л.А. Раскола, О.М. Ружицька, за ред. О.В. Запорожченко, В.М. Хмарського. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечнікова, 2016. – 68 с.

Концепція і стратегія розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Таблиця 1 - Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами та результатами навчання (компетентностями)

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	O13	O14	O15	O16	O17	O18	O19	O20	O21	O22	O23	O24	O25	O26	O27
D1					X	X				X	X		X	X		X		X			X		X			X	X
D2	X		X	X													X					X	X				X
D3						X	X		X		X			X	X	X		X								X	
D4				X		X		X	X	X	X	X		X			X	X	X			X		X			X
D5							X				X			X				X	X				X				X
D6				X				X		X		X	X	X	X		X		X			X				X	
D7									X					X	X	X		X	X								
D8																	X						X				X
D9	X	X																		X	X						
D10					X		X			X		X					X					X		X	X	X	
D11																				X	X						
D12							X	X		X	X		X	X					X					X		X	
D13																	X							X	X	X	
D14			X		X			X			X						X		X					X	X		
D15																	X					X				X	
D16	X			X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			X			X	X	X	X			X